

Recenzii

În ceea ce privește listele, Prof. Barbara Hallensleben precizează că prezentul volum își asumă un anumit „risc” prin publicarea lor atât de timpurie, întrucât este posibil să li se mai aducă actualizări și corecturi ulterioare (p. III). Lista membrilor delegațiilor Bisericii Ortodoxe și a consilierilor care au însoțit delegațiile au fost preluate de pe site-ul oficial al Sinodului (p. 102), iar lista observatorilor a fost preluată după *KNA – Ökumenische Informationen* (p. 112).

Textele sunt publicate fără nicio notă explicativă sau comentarii, nici măcar cu privire la cuvintele alese să traducă anumite noțiuni. Așa cum explică editoarea „fiecare traducere este în același timp o explicație (p. II), prin urmare există loc pentru îmbunătățiri. Nu am verificat integral traducerea oferită, ci doar parțial. Pot să afirm că este o traducere excelentă care poate fi folosită de cei care doresc să scrie în germană despre Sinodul din Creta. Traducerea în sine arată interesul mare al lumii catolice de limbă germană pentru Sinodul din Creta.

Pr. Conf. Dr. Habil. Daniel Buda

Jan Jorrit Hasselaar, Peter-Ben Smit (editori), *An Ongoing Conversation. The Great Patriarch in the Netherlands, The Old Catholic Church of the Netherlands*, 2015, 167 pp., cu numeroase ilustrații, ISBN 978-90-70596-74-3.

Prezentul volum documentează vizita realizată de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu în Olanda, între 23-27 aprilie 2014. Volumul este introdus de către Joris A.O.L. Vercammen, Arhiepiscop de Utrecht și lider al Uniunii de la Utrecht, Biserica Veche-Catolică (p. 9-10) precum și de Dr. John Chryssavgis, Consilier teologic al Patriarhiei Ecumenice în chestiuni de ecologie (p. 12-13). Capitolul întâi descrie prima zi a vizitei, 23 aprilie 2014, și include textul cuvântului de bun venit rostit la aeroportul Schipol din Amsterdam de Dick Schoon, episcop vechi-catolic de Haarlem (p. 16-17).

Capitolul al doilea (p. 18-65) descrie programul celei de-a doua zi a vizitei care a cuprins o rugăciune de amiază în Catedrala veche-catolică din Utrecht, o întâlnire cu reprezentanții Comunității iudaice din Olanda, o întâlnire cu liderii Grupului Bisericilor Ortodoxe, Orientale, Anglicană și Veche-Catolică din Olanda, o vecernie solemnă în catedrala veche-catolică din Utrecht cu participarea mai multor personalități, între care Cardinalul Eijk și ambasadorul Greciei, o cină festivă cu participarea primarului Utrechtului și rostirea prelegerii Quasimodo în catedrala din Utrecht. În acest capitol sunt publicate următoarele texte: o reflecție asupra întâlnirii reprezentanților comunității iudaice olandeze cu Patriarhul Ecumenic scrisă de către Rabinul Awraham Soetendorp, cuvântarea rostită de Arhiepiscopul Vercammen cu ocazia întâlnirii cu liderii Grupului Bisericilor Ortodoxe, Orientale, Anglicană și Veche-Catolică din Olanda, cuvintele de bun venit la vecernia din catedrala din Utrecht rostite de reprezentantul laic al Comitetului Executiv al Bisericii Vechi-Catolice din Olanda, doamna Alice Parmentier și de Arhiepiscopul de Utrecht Joris Vercammen; cuvântarea rostită la vecernie de Patriarhul Ecumenic. De asemenea cuprinde două reflecții asupra vecerniei din catedrala din Utrecht scrise de Rev. Klaas van der Kamp, Secretarul General al Consiliului Național al Bisericilor din Olanda, respectiv

Recenzii

de Rev. Sam Van Leer, reprezentantul anglican pe lângă Consiliul Național al Bisericilor din Olanda. Finalul capitolului cuprinde textul prelegerii Quasimodo rostită de Patriarhul Ecumenic și o reflecție pe marginea acesteia scrisă de Prof. Jan Peter Balkenende, prim-ministru al Olandei între anii 2002-2010; cuvântul de încheiere rostit după prelegerea Quasimodo de Arhiepiscopul Vercammen și o reflecție asupra prelegerii Quasimodo de Rev. Dr. Michael Bakker, Director al Centrului Amsterdam pentru Teologie Ortodoxă Răsăriteană a Universității Libere din Amsterdam.

Capitolul al treilea (p. 66-91) documentează programul zilei de 25 aprilie care a cuprins următoarele elemente: întâlnirea cu Excelența Sa Frans Timmermans, Ministrul Afacerilor Externe al Olandei, întâlnire cu Comunitatea Ecumenică Olandeză unde a avut loc o discuție pe marginea documentului emis recent de Comisia pentru Credință și Constituție a Consiliului Mondial al Bisericilor *Biserica spre o viziune comună*, prânz cu ambasadoarea Greciei, Excelența Sa Teresa Angelatou, o audiență privată cu regele Olandei Willem-Alexander la rezidența sa din Eikenhorst în Wassenaar, o vecernie în catedrala din Utrecht și o cină oficială găzduită de mitropolitul Chapter de Utrecht la care au participat mai multe personalități, între care ambasadorii Greciei și al Turciei și mai multe personalități olandeze. Documentele din acest capitol sunt: impresii cu privire la întâlnirea cu ministrul olandez al afacerilor externe și cuvântul de bun venit la Consiliul Olandez al Bisericilor, ambele de J. Vercammen ; cuvântul adresat de Patriarhul Ecumenic la același Consiliu Ecumenic Olandez; alte cuvântări și impresii legate de evenimentele zilei respective.

Capitolul al patrulea (p. 92-142) descrie ziua a patra a vizitei Patriarhului Ecumenic, 26 aprilie 2014. Programul a constat într-o rugăciune de dimineață în catedrala din Utrecht, o conversație cu Grupul de Dialog Ortodoxo - Vechi-Catolic din Utrecht, o masă rotundă la organizația "Pâinea noastră cea de toate zilele" din Bunschoten și o vecernie ortodoxă în mănăstirea ortodoxă din Asten. Cele mai importante documente și impresii despre evenimentele acestei zile sunt publicate în volum. Acest capitol cuprinde cele mai importante documente legate de implicarea Patriarhului Ecumenic în proiecte ecologice.

Ultima zi a vizitei, duminică 27 aprilie, este documentată în ultimul capitol al volumului. A cuprins : Sfânta Liturghie la Catedrala ortodoxă Sf. Nicolae din Rotterdam, cină în catedrală, alături de credincioșii greci și plecarea de pe aeroportul Schiphol din Amsterdam. Volumul se încheie cu o listă care cuprinde scurte biografii ale contributorilor la acest volum (p. 164-167). Numeroasele fotografii publicate au menirea de a-l apropia pe cititor și mai mult de evenimentele prezentate.

Acest volum documentează excelent vizita Patriarhului Ecumenic în Olanda din aprilie 2014. De asemenea relevă prețuirea de care se bucură Patriarhul Ecumenic în ochii Bisericii Vechi-Catolice, considerată cândva cea mai apropiată confesiune creștină față de ortodocși. Deși organizată de această biserică, vizita a avut un pronunțat caracter ecumenic, precum și elemente de dialog inter-religios.

Pr. Conf. Dr. Habil. Daniel Buda